

har understreget betydningen heraf og dermed af, at Danmark såvidt gør ligt erhverver sig en forsvarlig egenviden om forholdene i de pågældende områder, hvilket naturligvis bl.a. på grund af det begrænsede personale i udenrigsministeriet og det beskedne omfang af repræsentationer i de pågældende områder i praksis kan være vanskeligt.

Der kan være grund til at gøre et par specielle bemærkninger til den danske holdning til besøgsmissioner og til problemerne omkring spørgsmålenes henførelse under pagtens kapitler VI og VII.

Storbritannien indtager, som det fremgår af det følgende, især afsnittet om Aden, en modvillig holdning til besøgsmissioner. Denne indstilling begrundes dels med Storbritanniens principielle standpunkt om, at ansvaret for administrationen af de tilbageværende kolonierområder må bero hos den administrerende magt og ikke helt eller delvis kan overtages af FN, dels med en speciel frygt for, at sådanne missioner hyppigt vil kunne afstedkomme uheldige resultater, bl.a. fordi missionen under sin tilstedeværelse i et område kan blive benyttet i den interne magtkamp mellem de forskellige partier inden for området. For Danmark må forhåndsindstillingen til velbegrundede forslag om besøgsmissioner være positiv, fordi det nu engang er en af de måder, på hvilken verdensorganisationen selvstændigt kan erhverve sig den ønskelige viden om forholdet i dette eller hint område, der står til undersøgelse. I udvalget har man imidlertid samtidig fra dansk side fundet anledning til at advare imod i besøgsmissioner at se et universalmiddel og at fremhæve nødvendigheden af, at beslutninger om udsendelse af missioner bør være velmotiverede og selve udsendelsen således tilrettelagt, at der er udsigt til et nyttigt resultat. I denne forbindelse kunne der måske være grund til at overveje muligheden af fra tid til anden at udsende uafhængige eksperter fremfor politisk engagerede politikere eller embedsmænd.

Særligt med henblik på behandlingen af de tre for udvalget foreliggende mest modsætningsfyldte spørgsmål: de portugisiske kolonier, Sydrhodesia og Sydvestafrika bemærkes, at den danske repræsentant under sit virke i udvalget har gjort sig til talsmand

for den opfattelse, at ingen mulighed bør lades uforsøgt for at løse de bestående tvistigheder efter reglerne i FN-pagtens kapitel VI om fredelig bilæggelse af tvister, og at der må stilles strenge krav til beviset for, at forudsætningerne er tilstede for anvendelse af pagtens kapitel VII om iværksættelse af tvangsforanstaltninger, der forudsætter tilstedeværelsen af en trussel mod freden, et fredsbrud eller en angrebshandling.

Denne indsats er motiveret i det synspunkt, at det ikke kan være formålstjenligt at medvirke til den tilspidsning af internationale konflikter, som en anvendelse af pagtens kapitel VII nødvendigvis må medføre, sålænge ikke alle andre muligheder er udtømt.

Holdbarheden af disse synspunkter synes i øvrigt bekræftet af den tendens, som i den seneste tid er kommet frem blandt de afro-asiatiske medlemmer, til at søge forslag, som baserer sig på pagtens kapitel VII forelagt for rette forum, d.v.s. sikkerhedsrådet og ikke generalforsamlingen.

I kølvandet af den krise, som opstod omkring generalsekretær Dag Hammarskjolds indsats under Congo-sagen i FN, pågik der også her i landet en diskussion om Danmarks indsats og aktivitet i FN. I flere af de indlæg, som fremkom i denne anledning, blev der givet udtryk for den opfattelse, at netop for et land som Danmark måtte det være naturligt at fremtræde i verdensorganisationen som ekspanset for det nordiske retssynspunkt.

Dette synspunkt bør imidlertid ikke udarte til juristeri — vi har jo her at gøre med et problemkompleks, som ikke løses alene efter juridiske formler, — men bør tværtimod opfattes som et naturligt udgangspunkt for et utraditionelt, fordomsfrit virke, som netop på grund af dette udgangspunkt kan gøre regning på i det internationale samfund at blive mødt med respekt og tillid.

6. Behandlingen af kolonispørgsmålet på FN's 18. generalforsamling.

De synspunkter, som har ligget til grund for Danmarks virke og holdning i koloniudvalget, fandt udtryk i et afsnit i udenrigsministerens indlæg under generaldebat-